

UNIVERZITET ZA POSLOVNI INŽENJERING I MENADŽMENT
BANJA LUKA

Akadska 2016/17. godina

PREDMET:
PSIHOMETRIJA 1

Nastavnik:

dr Siniša Subotić

email: sinisasub@gmail.com

Demonstrator:

Haris Grozdanić

email: haris111grozdanic@gmail.com

Nastava: srijeda, 16:00-17:45h

Vježbe: utorak, 12:00-13:30h

Konsultacije: po dogovoru

Osnovna literatura:

1. Fajgelj, S. (2005). *Psihometrija – metodi i teorija psihološkog merenja* (drugo izdanje). Beograd, RS: Centar za primenjenu psihologiju.
2. Bukvić, A. (2007). *Načela izrade psiholoških testova* (četvrto izdanje). Beograd, RS: Zavod za udžbenike.
3. Materijal s predavanja i vježbi

1. PREGLED AKTIVNOSTI

Plan rada na predavanjima i vježbama

Datum	Nastavnik	Plan rada:
		1. Uvodni čas (upoznavanje s koncepcijom kursa i obavezama studenata)
		2. Određenje psihometrije, istorijat mjerenja u psihologiji, teorije mjerenja i mogućnost mjerenja psiholoških fenomena, priroda i porijeklo individualnih razlika
		3. Psihometrijske karakteristike varijabli i vrste testova
		4. Dijelovi testa, formati odgovora, skale i skaliranje u psihologiji
		5. Karakteristike testa (uvodni osvrt)

		6. Faze u konstrukcija psihološkog mjernog instrumenta
		7. Prva parcijalna provjera znanja
		8. Praktični rad na konstrukciji psiholoških mjernih instrumenata
		9. Primjeri psiholoških mjernih instrumenata
		10. Studentska izlaganja
		11. Druga parcijalna provjera znanja

Napomene: Većina nastavnih jedinica (posebno onih iz drugog dijela kursa) biće realizovane kroz više od jednog časa. U okviru vježbi iz ovog predmeta, studenti će proći i kroz ponavljanje kompjuterske primjene nekih osnovnih statističkih postupaka. Podrazumijeva se da studenti imaju predznanja koja se tiču osnovnih metodološko-statističkih principa, uključujući dokazivanja i potvrđivanja, nulte i alternativne hipoteze, p statistik, deskriptivnu statistiku, nive mjerenja i tipove varijabli, razumijevanje formativnih i reflektivnih konstrukata i sl.

Raspored pismenih parcijalnih provjera znanja

Parcijalna provjera znanja	Planirana radna nedelja sa datumom povjere
I parcijalna provjera	▪ druga polovina novembra 2016. god.
II parcijalna provjera	▪ druga polovina januara 2017. god.

Struktura ocjene:

Ispitna obaveza	Datum provjere	Broj bodova
I parcijalna provjera		30
II parcijalna provjera		30
Predispitne aktivnosti i obaveze		40
UKUPNO BODOVA		100

- Uspješno savladanom parcijalnom provjerom znanja (bodovi ostvareni polaganjem parcijalne provjere znanja) smatra se kada student osvoji najmanje 60% bodova od maksimalnog broja bodova koje nosi parcijalna provjera znanja (min. 18 bodova).

- **Studenti koji ne polože I parcijalnu provjeru znanja nemaju pravo da pristupe II parcijalnoj provjeri znanja.** Ispit polažu usmeno - integralno u redovnim ispitnim rokovima.
- **Predispitne aktivnosti i obaveze** uključuju izvršavanje obaveza i na predavanjima i na vježbama. Studenti na radu imaju mogućnost da nadoknade ove bodove putem dopunskih aktivnosti (prikupljanje i unos podataka, prevod odabranih članaka, opcioni seminarski rad, ekstenzivnija dopunska usmena i praktična provjera znanja i slično). Važno je da, osim pod izuzetnim okolnostima (npr. nakanadni upis), studenti koji neće biti u mogućnosti da pohađaju nastavu (predavanja i/ili vježbe) proaktivno kontaktiraju predmetnog nastavnika i saradnika, u svrhu dogovora za konsultativni rad i specifikovanje obaveza za nadoknadu bodova. Prikupljanje i unos podataka za instrumente konstruisane u okviru ovog predmeta predstavljaju **obaveznu predispitnu aktivnost.**
- **Preduslov za polaganje Psihometrije 1** jeste položena Metodologija psiholoških istraživanja.

Važno: Ako student u toku aktuelne školske godine u kojoj je slušao predmet, a zaključno sa posljednjim ispitnim rokom u toj školskoj godini, objavi ili ima u štampi prihvaćen empirijski naučni članak u legitimnom (tj. nepredatorskom) regionalnom ili jačem naučnom časopisu (samostalno ili kao prvi autor) i ako taj članak ima dodirne tačke sa sadržajem predmeta, student automatski dobija desetku iz tog predmeta (pod uslovom da ispit već nije položio). Dodatno, student biva oslobođen svih aktuelnih predmetnih obaveza (izuzev pohađanja nastave), ako je predmet još u toku. Ovo važi za sve predmete koje ja predajem (i dozvoljeno je „unaprijed taktizirati”), ali jedan članak je moguće iskoristiti samo za jedan predmet.

Skala ocjenjivanja

Ocjena	Broj bodova
10 (deset)	95-100
9 (devet)	85-94
8 (osam)	75-84
7 (sedam)	65-74
6 (šest)	55-64

2. (ILUSTRATIVNA) PITANJA ZA I PARCIJALNU PROVJERU ZNANJA

1. Šta je to psihometrija i čemu služi?
2. Koja je razlika između racionalno-naučnog i umjetničko-teološko-mističnog shvatanja psihologije?
3. Objasniti razliku između idiografskog i nomotetskog pristupa psihologiji?
4. Koji su mogući izvori individualnih razlika?
5. Koji su osnovi postulati i elementi klasične teorije mjerenja?
6. Koji su osnovi postulati i elementi teorije odgovora na stavke?
7. Šta sve može biti izvor greške mjerenja po klasičnoj teoriji?
8. Koja je to razlika između manifestnih i latentnih varijabli (takođe: navesti ili prepoznati primjere)?
9. Kakve su to emergentne latentne varijable takođe: navesti ili prepoznati primjere?
10. Kakve su to unipolarne i bipolarne latentne varijable (takođe: navesti ili prepoznati primjere)?
11. Definisati/opisati, navesti ili prepoznati razlike između crte, osobine i stanja!
12. Definisati/opisati, navesti ili prepoznati primjer za date vrste psiholoških testova (npr. test sposobnosti – test ličnosti, verbalni – neverbalni test, testovi sa slobodnim odgovorima – testovi sa predloženim odgovorima i drugi)!
13. Koji su to dijelovi testa i koje su im karakteristike?
14. Šta je to ajtem, stavka ili čestica?
15. Definisati/opisati, navesti ili prepoznati primjer za date vrste stavki, formata odgovora i skala u psihologiji (npr. dihotomni format, stavke sa višestrukim odgovorima, semantički diferencijal, Likertova skala, skala socijalne distance i drugo)!
16. Šta je to objektivnost, valjanost, pouzdanost, reprezentativnost, homogenost i sl. testa, koje podvrste ovih karakteristika postoje, na šta se odnose, čemu služe...?
17. Nacrtati dijagram i objasniti odnos pouzdanosti i valjanosti kao karakteristika psihološkog mjernog instrumenta!
18. Šta je to Cronbachova alfa, koje su joj pretpostavke i nedostaci?
19. Šta je to tau-ekvivalentnost?
20. Šta je to McDonaldsova omega?
21. Opisati faze/elemente (ili datu fazu/element) u konstrukciji psihološkog mjernog instrumenta!

3. II PARCIJALNA PROVJERA ZNANJA

Koncepcija ovog kursa je primarno usmjerena na praktično-aplikativni karakter u vezi s konstrukcijom psiholoških instrumenata (uz teorijsko zaleđe koje je neophodno za razumijevanje i izvođenje ovih zadataka). U tom smislu, II parcijalna provjera odnosi se prije svega na sposobnost studenta da realizuje te zadatke i da kritički analizira i primjenjuje gradivo obuhvaćeno prvim dijelom kursa. Studenti koji pokažu najveću inicijativu u realizaciji ovih obaveza tokom kursa, uključujući naročito isticanje u procesu konstrukcije upitnika i testova (zajednički grupni projekt na kursu za sve studente), prikupljanja podataka, diskusija u vezi s prikazanim/analiziranim psihološkim instrumentima i sl. u mogućnosti su da na taj način polože ovaj kolokvijum. Takođe, studenti imaju mogućnost da pripreme i realizuju kraća (oko 10 minuta) izlaganja (uz pripremu odgovarajućih sinopsisa) na zajednički dogovorene psihometrijske teme i da i na ovaj način polože drugi kolokvijum (ili da zarade dodatne bodove za više ocjene). Studenti koji ne riješe ovaj segment ispitne provjere na neki od opisanih načina (kao i studenti koji žele višu ocjenu od na te načine zarađene), pristupaju formalnom kolokvijumu, koji je usmenog i praktičnog karaktera – od studenta će se očekivati razumijevanje, a zatim i aplikacija saznanja na konkretnom materijalu (npr. sposobnost raspoznavanja indikatora, skala i formata odgovora, njihove konstrukcije u realnom vremenu, prepoznavanje konceptualnih nedostataka određenih testova/upitnika/konstrukata/ajtema i slično). U okviru ovog kolokvijuma biće provjeren i nivo razumijevanja gradiva (uključujući i mogući osvrt na ranija metodološko-statistička saznanja koja leže u osnovi ovim kursom obuhvaćenog gradiva).

4. MOGUĆE TEME ZA DIPLOMSKE RADOVE

Studenti mogu odabrati teme za diplomske radove koji su naglašeno psihometrijske prirode, ali se, u tom slučaju, oni podvode pod okvir napredne statistike i psihometrije, tačnije pod predmet „Odabrane teme iz statistike i psihometrije“, koji se sluša na IV godini. Pregled mogućih tema dat je u okviru syllabusa za taj predmet.